

2. Олійник О. С. Поняття та особливості спеціального правового режиму в сучасних умовах господарювання / Вип. XXVI: зб. наук. статей (Івано-Франківськ, 2011 р.) / Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника. – Івано-Франківськ, 2011.

3. Наказ Міністерства юстиції України від 30 серпня 2022 року № 3642/5 «Про внесення змін до наказів Міністерства юстиції України від 28 березня 2016 року № 898/5 та від 25 листопада 2016 року № 3359/5». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0980-22#Text>

4. Постанова Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2022 р. № 164 «Деякі питання нотаріату в умовах воєнного стану», URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/164-2022-%D0%BF#Text>

Гоцуленко Юлія Володимирівна,
студентка 2-го курсу магістратури
факультету цивільної та господарської юстиції
Національного університету «Одеська юридична академія»

Науковий керівник: *к.ю.н., доцент, доцент кафедри господарського права і процесу Зятіна Д. В.*

ЗАКОНОДАВЧЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Міжнародні торговельні взаємовідносини мають вагомe значення для розвитку державної економіки, що забезпечують тісну взаємодію іноземного та національного бізнесу. Зовнішньоекономічна діяльність суб'єктів господарювання є однією з основних засад сталого економічного розвитку. В результаті повномасштабного вторгнення РФ на територію України Указом Президента України від 24.02.2022 «Про введення воєнного стану в Україні» було запровадження режим воєнного стану на всій території України [1]. Війна на території України істотним чином вплинула на можливості здійснення зовнішньоекономічної діяльності, адже в результаті військової агресії РФ порушені логістичні ланцюги поставки товарів, зруйновано або пошкоджено чимало об'єктів інфраструктури, існує висока небезпека та ризики для іноземного суб'єкта щодо ввезення товару на територію України, чималі складності з притоком інвестицій та інші проблеми, пов'язані з організацією та здійсненням ЗЕД, в тому числі із виконанням зовнішньоекономічних зобов'язань.

Для забезпечення ЗЕД оперативно було введено таке поняття, як «критичний імпорт». А саме посилаючись на Постанову Правління НБУ «Про роботу банківської системи в період запровадження воєнного стану» від 24.02.2022 було зазначено, що банкам забороняється здійснення транскордонних переказів валютних цінностей, за винятком окремих операцій. Згідно цієї Постанови було визначено обмеження щодо розрахунків у сфері ЗЕД [2]. Критичним імпортом, відповідно до законодавства, визначають перелік товарів та послуг, за якими держава дозволяє проводити транскордонні валютні платежі. Урядом було встановлено критерії щодо кожних підрозділів критичного імпорту під час воєнного стану – це сектор безпеки та оборони, енергетики, забезпечення життєдіяльності населення та забезпечення функціонування виробничих підприємств. Постановою КМУ № 761 від 07.07.2022 було скасовано таке поняття як «критичний імпорт» та з'явилась можливість переказу валютних коштів для імпорту товарної продукції [3]. При цьому, для імпортних взаємовідносин обмеження на купівлю валюти та міжнародні перекази зберігаються.

Згідно доп.14 Постанови «Про роботу банківської системи в період запровадження воєнного стану» № 18 від 24.02.2022, суб'єкти господарювання мають змогу купити іноземну валюту, обміняти або ж продати. Однак ту валюту, яку вони придбали, використовувати можна лише для тих операцій, що безпосередньо зазначені в цій Постанові. Зокрема: якщо між резидентом та нерезидентом укладений договір купівлі-продажу; на продаж товарів, коли надані кошти були одержані за субкредитом від держави; імпортні операції резидентів щодо купівлі товарів «критичного імпорту» (однак Уряд від 07.07.2022 скасував перелік критичного імпорту, відповідно до Постанови «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 24 лютого 2022 р. № 153 та визнання таким, що втратив чинність, пункт 1 постанови Кабінету Міністрів України від 16 березня 2022 р. № 289»); дії щодо повернення авансу нерезиденту, якщо резидент отримав його на свій банківський рахунок після 23.02.2022, та інші операції [2].

В той же час, навесні 2022 року відповідно до Податкового кодексу України 10 розділу XX «Перехідні положення» було скасовано ПДВ, ввізне мито та було знято оподаткування на товари для тих суб'єктів, хто сплачує єдиний податок. Однак ці правила не стосувались платників єдиного податку, що зазначені пп.1 п. 293.3 Податкового кодек-

су України [4]. Однак з 1 липня набув чинності Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо перегляду окремих пільг з оподаткування» № 7418 від 30.05.2022. Відповідного до положень цього Закону відновлюється оподаткування: для товарів, що ввозяться платниками єдиного податку 1-3 груп; для транспортних засобів, що ввозяться громадянами та для підприємств, що не сплачують ввізне мито [6].

Не менш актуальним є необхідність додержання встановлених строків розрахунків у зовнішньоекономічних контрактах. Потрібно враховувати, що на сьогоднішній день Національний банк України збільшив граничні строки при експортно-імпортних операціях від 120 до 180 днів, відповідно до Постанови Правління Національного банку України «Про внесення змін до постанови Правління Національного банку України від 24 лютого 2022 року № 18» [5]. Це рішення було прийнято для підтримки національних підприємств, збільшення можливостей в умовах логістичних проблем під час експорту та імпорту продукції, що виникли через війну.

Відповідно до законодавства порушення строку розрахунків призводить до нарахування пені в розмір – 0,3 % за кожен день прострочення від суми недоотриманих коштів за договором. ЦО ДФС вправі застосувати до юридичних осіб штрафні санкції в розмірі до 100 % суми операції, проведеної з порушенням валютного законодавства [7].

Підсумовуючи, варто зазначити, що після введення воєнного стану в Україні було запроваджено низку законів, які регулюють питання здійснення зовнішньоекономічної діяльності, в тому числі особливості розрахунків у зовнішньоекономічних операціях.

Зазначені нормативно-правові акти спрямовані на врегулювання міжнародної торговельної діяльності та сталості національної економіки.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Указ Президента України «Про введення воєнного стану України» від 24.02.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/64/2022>
2. Постанова Правління НБУ «Про роботу банківської системи в період запровадження воєнного стану» від 24.02.2022 № 18 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0018500-22#Text>
3. Постанова Кабінету Міністрів України від 07.07.2022 № 761 «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 24 лютого 2022 р. № 153 та визнання таким, що втратив чинність, пункт 1 постанови Кабінету

Міністрів України від 16 березня 2022 р. № 289» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/761-2022-%D0%BF#Text>

4. Податковий кодекс України від 02.12.2010, зі внесенням змін від 28.10.2022 розділ XX «Перехідні положення». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/ed20221028#Text>

5. Постанова Правління Національного банку України «Про внесення змін до постанови Правління Національного банку України від 24 лютого 2022 року № 18» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0142500-22#Text>

6. Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо перегляду окремих пільг з оподаткування» № 7418 від 30.05.2022 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2325-IX#Text>

7. Щодо нарахування пені за порушення граничних строків розрахунків на суму незначної незавершеної операції, якщо загальна сума операції підлягала валютному нагляду URL: <https://od.tax.gov.ua/media-ark/news-ark/614709.html>

Гунчак Тетяна Миколаївна,

*студентка 4-го курсу факультету цивільної та господарської юстиції
Національного університету «Одеська юридична академія»*

Науковий керівник: *к.ю.н., доцент, доцент кафедри господарського
права і процесу Попелюк В. П.*

ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО СТАТУСУ ФІЗИЧНОЇ ОСОБИ ПІД ЧАС ЗДІЙСНЕННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Досліджуючи дане питання, варто зазначити, що запровадження воєнного стану в нашій країні у зв'язку зі збройною агресією російської федерації, внесло свої значні корективи абсолютно у всі сфери суспільних відносин. Отже і підприємці, у зв'язку з даними обставинами, зіштовхнулись з певними проблемами, оскільки їх прибутки суттєво знизились, а якщо говорити про місцевості, де безпосередньо ведуться бойові дії, то наші громадяни потрапили у досить тяжкі становища, оскільки робота усіх закладів підприємств зупинилась. Саме тому, від початку повномасштабного вторгнення, була прийнята досить велика кількість законодавчих актів, які спрямовані підтримувати громадян та бізнес у період дії воєнного стану.

Але перш ніж перейти до безпосереднього дослідження особливостей правового статусу фізичних осіб під час здійснення